

Bør EU stoppe med at støtte kødproduktion for at gøre den fælles landbrugspolitik grønnere?

INTRODUKTION

Denne debatøvelse handler om, hvorvidt EU bør stoppe med at støtte kødproduktion for at gøre den fælles landbrugspolitik grønnere. Eleverne arbejder med forskellige aktørers perspektiver og diskuterer centrale uenigheder om ansvar, omkostninger og omstilling til plantebaserede fødevarer. Debatten gennemføres som en fishbowl-debat, hvor eleverne på skift repræsenterer deres tildelte aktør i den indre debatcirkel, mens resten af gruppen bidrager med input udefra. Målet er at opnå forståelse for de politiske og moralske dilemmaer, der præger den fremtidige fælles landbrugspolitik.

Varighed: 2 x 45 minutter

Materialer – overblik

- Lærervejledning
- Forberedelsesmateriale med 5 citater
- Debatarke (1 pr. aktør)
- Faktaark om europæernes kødforbrug og holdninger til landbrugsstøtten
- Samtalehjælpere, der kan anvendes, hvis debatten går i stå (findes bagerst i lærervejledningen)

Faglig introduktion til emnet

Den fælles landbrugspolitik er EU's centrale værktøj til at støtte landbruget i medlemslandene og har historisk haft to hovedformål: at sikre en stabil fødevarerproduktion og indkomst for landmænd i EU samt at stabilisere priser på fødevarer. EU's landbrugspolitik har dog også haft betydelige miljømæssige konsekvenser, blandt andet gennem støtte til intens kødproduktion, som bidrager til høje CO²-udledninger, jordforringelse og vandforurening.

EU-landene har forskellige interesser i EU's landbrugspolitik. Store landbrug og kødproducenter nyder godt af direkte støtte, mens mindre økologiske og bæredygtige landbrug ofte får mindre økonomisk støtte, selvom de producerer på mere klimavenlige måder. Samtidig står EU som helhed over for et stigende pres om at gøre landbruget grønnere og reducere landbrugets klimaaftryk. Dette afspejler en bredere debat om ansvar: Skal EU fortsat støtte kødproduktion, når den bidrager markant til klimaforandringer? Og hvordan skal midlerne fordeles mellem store og små landbrug, eller mellem miljøtiltag og produktion?

EU-Kommissionen har foreslået en grøn reform af landbrugspolitikken, således at landmænd, der producerer på mere bæredygtige måder, får ekstra støtte. Formålet er at fremme klimavenligt landbrug og reducere EU's samlede udledninger fra fødevarerproduktionen. Samtidig rejser reformen komplekse spørgsmål: Hvilke typer landbrug bør prioriteres? Hvordan skal støtte beregnes, og hvordan skal den økonomiske byrde fordeles mellem EU's medlemslande?

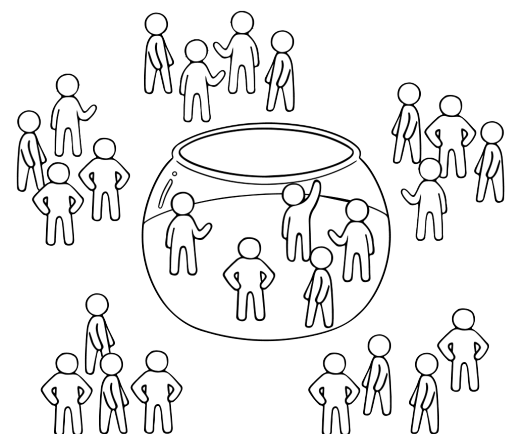
Debatten om EU's landbrugspolitik afspejler derfor både økonomiske og etiske overvejelser. Ligesom i klimaforhandlinger handler det om ansvar, solidaritet og prioritering: Hvordan kan EU sikre en retfærdig fordeling af midlerne, samtidig med at politikken bidrager til at mindske klimaforandringer og beskytte miljøet på lang sigt? Disse perspektiver udgør baggrunden for den følgende debatøvelse.

Om debatformatet: Fishbowl

Debatten gennemføres som en fishbowl, hvor:

- Hver aktørgruppe vælger én elev til at stå i den indre cirkel (debattørerne).
- De resterende gruppemedlemmer står i den ydre cirkel, hvor de observerer og støtter deres aktør.
- Når en elev i fishbowlen "løber tør for argumenter", erstattes vedkommende af en anden fra gruppen.
- På den måde får alle mulighed for at deltage aktivt og prøve kræfter med at debattere.

Fishbowl-formatet giver både struktur og dynamik, og det skaber gode muligheder for, at alle elever arbejder med deres aktørs perspektiver.

Forberedelse før debatten

Læreren bør:

- Læse debatarterne for alle 5 aktører grundigt.
- Orienter sig i fakta-arket og forberedelsesmaterialet.
- Sikre at eleverne kender fishbowl-formatet og rotationsprincippet.
- Dele eleverne op i fem grupper – én gruppe per aktør.
- Fjerne en aktør, hvis antallet ikke går op. Her skal læreren sikre, at debatbalancen ikke forvrides.
- Opstille bordene, så eleverne kan sidde i deres aktørgrupper under forberedelsen.

Faglig forberedelse

Eleverne kan med fordel arbejde med **DEO's temapakke om EU's fælles landbrugspolitik** som lektie eller i et modul forud for debatten.

Debatten trin for trin

Forslag til program:

Tid	Indhold
5 min.	Introduktion til dagen og emnet i plenum ved læreren
40 min.	Eleverne inddrages i 5 grupper. De gennemgår først forberedelsesmaterialet sammen og forbereder sig derefter på den aktør, hvis position de skal repræsentere i debatten
Pause	5 min
40 min.	Debat i fishbowl. 3 runder af 10 minutter + 5 minutters buffer. Runderne startes af læreren i plenum. Hvis samtalen går i stå undervejs, kan læreren bruge de samtalestartere, der er forberedt til hver runde.
5 min.	Opsamling og evaluering i plenum

Samtalestartere

Runde 1:

Er et skift fra animalsk til plantebaseret kost i EU vigtigt for at løse klimakrisen?

- Landbruget gør det ud for omkring 11% af EU's samlede drivhusgasudledning, og mellem 2005 og 2023 havde EU's landbrugsrelaterede drivhusgasudledninger en samlet faldende tendens på 6 %. Er det retfærdigt, at EU fortsat ønsker at landbrugssektoren i EU skal reducere så markant?
- Der er en del innovative tiltag på området for husdyrhold og deres udledning af drivhusgasser. Man har både set foderblandinger, der reducerer kørs udledning med op til 30% og andre tiltag som kan mindske udledninger uden at omstille produktionen til plantebaserede fødevarer. Skal det være muligt for landmænd selv at vælge hvilken slags landbrug de har, såfremt de generelt forsøger at mindske deres udledning?

Runde 2:

Skal EU arbejde for at reducere kødforbruget i EU's medlemslande? Hvordan kan det i så fald gøres?

- I fakta-arket kan I se i tabellen at der er stor forskel på de forskellige lande, både i kødforbrug og CO₂-udledning. Hvordan kan EU tage hensyn til forskellene mellem medlemslandene i en fælles strategi om grøn ud?
- Se på fakta-arket om hvordan EU-borgerne ser på det nuværende landbrug i Europa. Er det EU's rolle at styre eller påvirke fødevarerproducenters og især forbrugeres adfærd?

Runde 3:

Hvordan skal landmændene og deres landbrug hjælpes i omstillingen henimod en mindre CO₂-udledende fødevarerproduktion?

- Hvilke økonomiske risici er forbundet med at omlægge fra animalsk til plantebaseret kost?
- Hvis støtten til kødproduktion fjernes, hvilke tiltag er da nødvendige for at opveje de økonomiske risici og sikre fødevarerforsyningen?

